

Paideia 60 vuotta

21.5. 1962 Turun yliopiston tiloissa nähtiin 30 hengen joukko kokoontuneena kynttilöiden valon loimussa. Kyse ei ollut mistään salaseuran kokouksesta, vaan Turun klassillisen yhdistyksen perustamiskokouksesta, joka oli joutunut korjaustöistä johtuneen sähkökatkoksen uhriksi. Tämä ei estänyt periksiantamattomia klassikkoja luomasta uutta yhdistystä, joka sai nimen ”Paideia, Turun klassillinen yhdistys – Paideia, klassiska föreningen i Åbo”. Sääntöihin yhdistyksen tehtäväksi kirjattiin ”virittää ja ylläpitää kreikkalais-roomalaiseen muinaisuuteen kohdistuvaa mielenkiintoa, edistää antiikin tutkimusta ja klassillisten kielten opetusta sekä yhdistää klassillista sivistystä harrastavia kansalaisia.” Paideian ensimmäiseksi jäseneksi ilmoittautui ei enempää eikä vähempää kuin runoilija ja akateemikko V.A. Koskenniemi. Paideian synty noteerattiin myös lehdistössä ja esimerkiksi Turun Sanomien tekemässä laajassa jutussa korostettiin yhdistyksen tarpeellisuutta.

Yhdistyksen nimi *paideia* on kreikkaa ja tarkoittaa alkujaan ”kasvatusta”. Antiikissa se oli kuitenkin erittäin laaja käsite, joka tarkoittaa ihmisyyteen kasvattamista. Roomalaisten latinankielinen vastine paideialle oli *humanitas* ”ihmisyyttä”, joka tarkoitti ihmisen henkisten kykyjen, älyllisten ominaisuuksien ja moraalisten hyveiden vaalimista ja jalostamista. Paideian voisikin ehkä parhaiten suomentaa sanalla ”sivistys”, ja sille tällä hetkellä tuntuu olevan tarvetta enemmän kuin koskaan.

Esitelmät ovat olleet ja ovat edelleen keskeinen osa Paideian toimintaa. Esitelmien aihekirjo on laaja, jokaiselle löytyy jotakin. Hiljattain on kuultu esimerkiksi hippokraattisista hoidoista ja sairauksista, Rooman orjalapsista, antiikin elänetiikasta ja Dante Alighierin *Kansankielestä*-teoksen suomentamisesta. Esitelmää ei ole suunnattu asiantuntijoille vaan aivan kaikille kiinnostuneille. Yhdistyksen kuuteen vuosikymmeneen mahtuu kaikkiaan 271 esitelmätilaisuutta. Perustamisesta lähtien esitelmää on pidetty vuosittain kolmesta viiteen, ja esitelmöitsijöitä on saapunut paitsi ympäri Suomea, myös ulkomailta, mm. Tukholmasta, Berliinistä, Pariisista, Harvardista, Los Angelesista. Suomen lisäksi esitelmää on kuultu ruotsiksi, saksaksi ja englanniksi. Suurta huomiota herätti vuonna 1975 professori Heikki Koskenniemen esitelmä ”Latinan kielen ääntämyksemme”. Koskenniemen aloitteesta latinan diftongien ae ja oe ääntämisessä palattaisiin alkuperäiseen ääntämykseen /ai/ ja /oi/. Tämä toteutui Turussa, mutta ei saanut kannatusta muualla Suomessa.

Paideia on tarjonnut myös mainion foorumin, tai latinalaisittain forumin, myös opintojen loppuvaiheessa oleville opiskelijoille ja aloitteleville tutkijoille esitellä omia tutkimuksiaan ja tutkimushankkeitaan. Esitelmöitsijöinä ei kuitenkaan ole nähty vain tutkijoita, vaan myös monia muita klassillisen sivistyksen parissa työskenteleviä – opettajia, kääntäjiä ja kirjailijoita.

Vuodesta 1994 saakka Paideia on julkaissut *Acta diurna*-nimistä jäsentiedotetta, jossa esitelmä- ja kokouskutsujen lisäksi kerrotaan klassillisen alan uutisia. Antiikin Roomassa *acta diurna* oli Julius Caesarin aloitteesta vuonna 59 eKr. perustettu Rooman virallinen lehti.

Yhdistys on tehnyt myös merkittävää työtä klassillisten kielten ja antiikin kulttuurin aseman hyväksi maassamme sekä yhteistyötä monien eri tahojen kanssa, muiden muassa paikallisten yhdistysten ja koulujen, kuten Turun klassillisen lukion kanssa. Työskentely suomalaisten yliopistojen, varsinkin Åbo Akademin ja Turun yliopiston kanssa, on ollut tiivistä.

On ilahduttavaa huomata, että humanististen alojen niukkenevista resursseista huolimatta Turussa riittää klassillisista kielistä ja antiikin kulttuurista innostuneita opiskelijoita ja tutkijoita sekä antiikin harrastajia. Suomennetun antiikin kirjallisuuden suosiosta päätellen suuren yleisönkin kiinnostus antiikin maailmaa ja kulttuuria kohtaan tuntuu olevan kasvussa. Myöhäiskeskiaikään ehtinyt Turun klassillinen yhdistys jatkaa omalta osaltaan aktiivisesti työtä antiikintutkimuksen ja klassillisen sivistyksen tunnetuksi tekemiseksi laajemmalti ja toivoo mukaan toimintaansa kaikkia antiikista kiinnostuneita.

60-vuotisjuhlansa kunniaksi Paideia järjestää 7.10. 2022 klo 17.00–19.00 Turun kaupunginkirjastossa esitelmätilaisuuden ”Antiikin tutkimuksen iltapäivä”. Kaikki kiinnostuneet ovat lämpimästi tervetulleita tilaisuuteen!